

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การรับรู้ของวัยรุ่นเรื่องฉลากโภชนาการในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อผู้เขียน นางสาวโสภิต ทองดั่ง

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. ศักดา พริงลำภู	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ยูพา สุภากุล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของวัยรุ่นเรื่องฉลากโภชนาการและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษาของบิดามารดากับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุ 14-21 ปี ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 288 คน และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 300 คน ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม 2543 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ เกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการ การรับรู้ในการแปลข้อมูลบนฉลากโภชนาการกับการเลือกบริโภค

การรับรู้ของวัยรุ่นเรื่องฉลากโภชนาการส่วนใหญ่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการจากสื่อ และบุคคลต่างๆ ผลของการรับรู้ต่อการแปลข้อมูลบนฉลากโภชนาการกับการเลือกบริโภค ส่วนใหญ่ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 71.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การได้รับข้อมูลข่าวสาร พบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการแล้วทำให้เข้าใจมากที่สุดคือ โทรทัศน์ และบุคคลต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่าง เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับฉลากโภชนาการและทำให้เข้าใจมากที่สุดคือ ครูอาจารย์

การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง กับการเคยหรือไม่เคยได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการจากสื่อ และบุคคลต่างๆ พบว่า

เพศของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับการเคยหรือไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการทางได้สื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ ($P < 0.05$) หนังสือเรียน บอร์ดในสถานบริการสาธารณสุข เอกสารพิมพ์เผยแพร่ นิตยสารวัยรุ่น ($P < 0.01$) และทางด้านบุคคล ได้แก่ ครู อาจารย์ ($P < 0.05$) เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข ($P < 0.01$)

อายุของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับการเคยหรือไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการทางด้านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ หนังสือเรียน ($P < 0.01$)

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับการเคยหรือไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการทางด้านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ($P < 0.05$) บอร์ดในสถานบริการสาธารณสุข เอกสารพิมพ์เผยแพร่ ($P < 0.01$) และทางด้านบุคคล ได้แก่ บิดา มารดา ($P < 0.05$)

ระดับการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับการเคยหรือไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการของกลุ่มตัวอย่างทางด้านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ ($P < 0.05$) และ วิทยุ บอร์ดในสถานบริการสาธารณสุข เอกสารพิมพ์เผยแพร่ ($P < 0.01$)

ระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับการเคยหรือไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฉลากโภชนาการของกลุ่มตัวอย่างทางด้านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ ($P < 0.01$) ทางด้านบุคคล ได้แก่ ครูอาจารย์ ($P < 0.01$)

จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า โทรทัศน์และครูอาจารย์ จะเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดสำหรับการรับรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการของวัยรุ่น

Genders were significantly correlated to the information accessing of nutrition labels made through TV ($P<0.05$), texts, bulletin boards of Public Health Care Stations, printing materials, teen magazines ($P<0.01$), Teachers ($P<0.05$) and public health officers ($P<0.01$).

Age was significantly correlated to the information accessing of nutrition labels made through radio and the texts ($P<0.01$).

Educational levels of the students were significantly correlated to the information accessing of nutrition labels made through TV, newspapers ($P<0.05$), bulletin boards of Public Health Care Stations and printing materials ($P<0.01$) and their parents ($P<0.05$).

Their fathers' educational levels were significantly correlated to the information accessing of nutrition labels made through TV ($P<0.05$), radios, bulletin boards of Public Health Care Stations, printing materials ($P<0.01$).

Their mothers' educational levels were significantly correlated to the information accessing of nutrition labels made through TV and teachers ($P<0.01$).

From this study it might be suggested that TV and teachers should be the best source of information for the perception of nutrition labels of the adolescents.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
สารบัญแบบฟอร์ม	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา	5
บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ	7
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค	15
ทฤษฎีและแนวคิดด้านการรับรู้	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	22
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	24